

32000R2658

Uredba Komisije (EZ) Br. 2658/2000 od 29. studenog 2000. o primjeni članka 81.(3) Ugovora na kategorije **sporazuma o specijalizacijama** (Tekst od važnosti za EEA)
Službeni list L 304 , 05/12/2000 str. 0003 - 0006

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

Uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EEZ) br. 2821/71 od 20. prosinca 1971. o primjeni članka 85.(3) Ugovora na kategorije sporazuma, odluka i usklađeno djelovanje (1), posljednji put izmijenjenu i dopunjenu Aktom o pristupanju Austrije, Finske i Švedske, a posebno njen članak 1.(1),

Objavom nacрта ove Uredbe (2),

Nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za ograničavajuća djelovanja i vladajuće položaje,

Budući da:

(1) Uredba (EEZ) Br. 2821/71 ovlašćuje Komisiju da primijeni članak 81.(3) (prethodno članak 85.(3)) Ugovora uredbom na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađeno djelovanje koji su obuhvaćeni člankom 81.(1) koji za cilj imaju specijalizaciju, uključujući i sporazume potrebne da se ona postigne.

(2) Temeljem Uredbe (EEZ) Br. 2821/71, poglavito, Komisija je usvojila Uredbu (EEZ) BR. 417/85 od 19. prosinca 1984. o primjeni članka 85.(3) Ugovora na kategorije sporazuma o specijalizacijama (3), sa zadnjom izmjenom i nadopunom Uredbom (EZ) Br. 2236/97(4). Uredba (EEZ) Br. 417/85 ističe dana 31. prosinca 2000.

(3) Nova uredba treba ispuniti dva uvjeta za učinkovitom zaštitom tržišnog natjecanja (konkurencije) i pružanjem adekvatne pravne sigurnosti poduzetnicima. U ostvarivanju ovih ciljeva treba voditi računa o potrebi pojednostavljivanja administrativnog nadzora i sustava zakonodavstva u što je više mogućoj mjeri. Ispod određene razine tržišne snage može se u svrhu primjene članka 81.(3), općenito pretpostaviti da će pozitivni učinci sporazuma o specijalizacijama prevagnuti nad bilo kojim negativnim posljedicama za tržišno natjecanje.

(4) Uredba (EEZ) Br. 2821/71 nalaže da uredba koja regulira izuzeća Komisije odredi one kategorije sporazuma, odluka i usklađena djelovanja na koje se ta uredba odnosi, da odredi ograničenja ili klauzule koje se mogu, ili ne moraju, pojaviti u tim sporazumima, odlukama i usklađenom djelovanju, te i da utvrdi one klauzule koje ti sporazumi mogu sadržavati, odluke i usklađeno djelovanje ili druge uvjete kojima treba udovoljiti.

(5) Primjereno je napustiti pristup nabiranja izuzetih klauzula i dati veću važnost utvrđivanju onih kategorija sporazuma koji su izuzeti do određene razine tržišne snage i određivanju ograničenja ili klauzula koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati. Ovo je u skladu s pristupom temeljenim na ekonomici koji procjenjuje utjecaj sporazuma na relevantnom tržištu.

(6) U uredbi koja primjenjuje članak 81. (3), nije potrebno utvrditi one sporazume koji mogu biti obuhvaćeni člankom 81.(1). U pojedinačnoj procjeni sporazuma iz članka 81.(1), treba voditi računa o nekoliko čimbenika, a posebice o tržišnoj strukturi na tome mjerodavnom tržištu.

(7) Pogodnost skupnih izuzeća treba biti ograničena na one sporazume za koje se može pretpostaviti s dostatnom sigurnošću da zadovoljavaju uvjete iz članka 81.(3).

(8) Sporazumi o specijalizaciji u proizvodnji općenito pridonose poboljšanju proizvodnje ili distribucije roba, jer se poduzetnici o kojima se radi mogu usredotočiti na proizvodnju određenih proizvoda i uslijed toga djelovati učinkovitije i isporučiti jeftiniju robu.

Također se o sporazumima o specijalizaciji u pružanju usluga može reći da općenito dovode do sličnih poboljšanja. Vjerojatno je da će, ako im se omogući učinkovito tržišno natjecanje, potrošači imati znatan udio u krajnjem rezultatu.

(9) Takve prednosti jednako mogu proizići iz sporazuma kojima jedan sudionik odustaje od proizvodnje određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u korist drugog ("jednostrana specijalizacija"), iz sporazuma kojima svaki sudionik odustaje od proizvodnje određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u korist drugog sudionika ("uzajamna specijalizacija") i iz sporazuma kojima se sudionici obvezuju zajednički proizvoditi određene proizvode ili pružati određene usluge ("zajednička proizvodnja")

(10) Budući da sporazumi o jednostranoj specijalizaciji između nekonkurenata mogu imati koristi od skupnih iznimaka koje predviđa Uredba Komisije (EZ) Br. 2790/1999 od 22. prosinca 1999. o primjeni članka 81.(3) Ugovora na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja (5), primjena ove Uredbe na sporazume jednostrane specijalizacije treba biti ograničena na sporazume između konkurenata.

(11) Svi drugi sporazumi zaključeni između poduzetnika koji se odnose na uvjete pod kojima se ona specijaliziraju u proizvodnji roba i/ili usluga trebaju biti obuhvaćeni ovom Uredbom. Skupna izuzeća također se trebaju odnositi na odredbe iz sporazuma o specijalizaciji koje nisu primaran cilj takvih sporazuma, već su izravno u vezi s njima i potrebne su za njihovu provedbu, kao i u vezi s određenim povezanim sporazumima o kupnji i marketingu.

(12) Kako bi se osiguralo da se koristi od specijalizacije ostvare bez da jedna strana napusti tržište nakon proizvodnje, jednostrani i recipročni sporazumi o specijalizaciji trebaju biti obuhvaćeni ovom Uredbom samo tamo gdje propisuju obveze nabave i kupnje. Ove obveze mogu, ali ne moraju, biti isključive prirode.

(13) Može se pretpostaviti da, ako udio sudjelujućeg poduzetnika na relevantnom tržištu ne prelazi 20 %, sporazumi o specijalizaciji kako su određeni u ovoj Uredbi će, u pravilu dovesti do gospodarskih koristi u obliku ekonomije razmjera ili opsega ili bolje tehnologije proizvodnje, istovremeno omogućujući potrošačima znatan udio u nastalim koristima.

(14) Ova Uredba ne bi trebala izuzimati sporazume koji sadržavaju ograničenja koja nisu prijeko potrebna kako bi se postigli spomenuti pozitivni učinci. U načelu određena oštra ograničenja koja ne pogoduju tržišnom natjecanju koja se odnose na određivanje cijena koje se zaračunavaju trećim licima, ograničavanje obujma proizvodnje ili prodaje, i dodjeljivanje tržišta ili klijenata trebaju biti isključeni iz povlastice skupnih iznimaka koje utvrđuje ova Uredba bez obzira na tržišni udio predmetnih poduzetnika.

(15) Ograničenje tržišnog udjela, ne-izuzeće određenih sporazuma i uvjeta koji se propisuju ovom Uredbom uobičajeno osiguravaju da sporazumi na koje se odnosi skupno izuzeće ne omogućuju sudjelujućim poduzetnicima da uklone tržišno natjecanje u odnosu na znatan dio dotičnih proizvoda ili usluga.

(16) U konkretnim slučajevima u kojima sporazumi obuhvaćeni ovom Uredbom ipak imaju učinke koji nisu u skladu s člankom 81.(3) Ugovora, Komisija može opozvati povlasticu skupnih izuzeća.

(17) Kako bi se olakšalo zaključivanje sporazuma o specijalizaciji, što se može odraziti na strukturu sudjelujućih poduzetnika, vrijeme pravomoćnosti ove Uredbe treba odrediti na 10 godina.

(18) Ova Uredba ne dovodi u pitanje primjenu članka 82. Ugovora.

(19) U skladu s načelom prvenstva zakona Zajednice, nijedna mjera poduzeta temeljem nacionalnih zakona o konkurenciji (tržišnom natjecanju) neće utjecati na jednoobraznu primjenu propisa o konkurenciji na cijelom zajedničkom tržištu Zajednice ili punog učinka bilo kojih mjera usvojenih u provedbi tih propisa, uključujući ovu Uredbu,

USVOJILA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Izuzeće

1. Sukladno članku 81.(3) Ugovora i prema odredbama ove Uredbe, ovime se određuje da se članak 81.(1) neće odnositi na sljedeće sporazume zaključene između dvaju ili više poduzetnika (u daljnjem tekstu "stranaka") koji se odnose na uvjete pod kojima se ti poduzetnici specijaliziraju u proizvodnji ili proizvodima (u daljnjem tekstu "sporazumi o specijalizaciji").

(a) jednostrani sporazumi o specijalizaciji, temeljem kojih je jedna stranka sporazumno prestati proizvoditi određene proizvode ili uzdržati se od proizvodnje tih proizvoda i kupovati ih od konkurentskog poduzetnika, dok se konkurentski poduzetnik obvezuje proizvoditi i isporučivati te proizvode; ili

(b) recipročni sporazumi o specijalizaciji, temeljem kojih se dvije ili više stranaka na uzajamnoj osnovi sporazumijevaju da prestanu ili se uzdrže od proizvodnje određenih ali različitih proizvoda i da kupuju te proizvode od drugih stranaka, koje su sporazumno isporučivati te proizvode; ili

(b) sporazumi o zajedničkoj proizvodnji, temeljem kojih se dvije ili više stranaka sporazumijevaju zajednički proizvoditi određene proizvode.

Ovo izuzeće se primjenjuje u mjeri u kojoj takvi sporazumi o specijalizaciji sadržavaju ograničenja tržišnog natjecanja koja su obuhvaćena člankom 81.(1) Ugovora.

2. Izuzeće predviđeno u stavku 1. također se odnosi na odredbe koje su sadržane u sporazumima o specijalizaciji, koje ne predstavljaju primarni predmet takvih ugovora, već su izravno u vezi sa i potrebne su za njihovu provedbu, kao one što se tiču dodjeljivanja ili uporabe prava na intelektualno vlasništvo. Prva se točka, međutim, ne odnosi na odredbe koje imaju isti cilj kao ograničenja tržišnog natjecanja nabrojana u Članku 5.(1).

Članak 2.

Definicije

U svrhu ove Odredbe:

1. "Sporazum" označava sporazum, odluku udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje.

2. "Sudjelujući poduzetnici" označavaju poduzetnike koji su stranke u sporazumu i njihovi odnosni povezani poduzetnici.

3. "Povezani poduzetnici" označavaju:

(a) poduzetnike u kojima je jedna stranka u sporazumu, izravno ili neizravno::

(i) ovlaštena da iskoristi više od polovine glasačkog prava, ili

(ii) ovlaštena imenovati više od polovine članova nadzornoga odbora, upravnoga odbora ili tijela koja zakonito predstavljaju tog poduzetnika, ili

(iii) je ovlaštena voditi poslove toga poduzetnika;

(b) poduzetnike koji su izravno ili neizravno ovlašteni, putem jedne stranke u sporazumu, za prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(c) trgovačka društva u kojima jedan poduzetnik naveden pod (b) ima izravno ili neizravno prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(d) poduzetnike u kojima jedna stranka iz sporazuma zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih pod (a), (b) ili (c), ili u kojima dva ili više od tih poduzetnika, zajednički imaju prava ili ovlaštenja navedena pod (a);

(e) poduzetnika u kojima prava ili ovlaštenja navedena pod (a) zajednički pridržavaju:

(i) stranke iz sporazuma ili njihovi odnosni povezani poduzetnici navedeni od (a) do

(d), ili

(ii) jedna ili više stranaka iz sporazuma ili jedno ili više od njihovih povezanih poduzetnika navedenih od (a) do (d) i jedno ili više trećih lica.

4. "Proizvod" označava robu i/ili uslugu, uključujući i polu-gotovu robu i/ili usluge i finalne proizvode i/ili usluge, uz iznimku usluga distribucije i iznajmljivanja.

5. "Proizvodnja" označava proizvodnju roba ili pružanje usluga i uključuje proizvodnju putem kooperanata (podizvođača).

6. "Mjerodavno tržište" označava relevantni proizvod i geografsko tržište (tržišta) na koje spadaju proizvodi koji su predmetom ugovora o specijalizaciji.

7. "Konkurentski poduzetnik" označava onog poduzetnika koji je aktivan na odnosnom tržištu (stvaran natjecatelj) ili onog poduzetnika koje bi, iz realnih razloga, poduzeo potrebna dodatna ulaganja ili druge potrebne troškove zamjene kako bi mogao ući na to mjerodavno tržište kao odgovor na mali i stalan rast odnosa cijena (potencijalni konkurent).

8. "Obveza isključive distribucije" označava obvezu ne opskrbljivanja konkurentskog poduzetnika već samo stranke iz sporazuma proizvodima na koje se odnosi sporazum o specijalizaciji.

9. "Obveza isključive kupnje" označava obvezu kupovanja proizvoda na koje se odnosi sporazum o specijalizaciji samo od stranke koja se složi da ih isporuči.

Članak 3.

Sporazumi o kupnji i marketingu

Izuzeće predviđeno u članku 1. će se također primjenjivati u slučajevima gdje:

- (a) stranke prihvate obvezu isključive kupnje i/ili obvezu isključive distribucije u kontekstu jednostranog ili uzajamnog sporazuma o specijalizaciji ili sporazuma o zajedničkoj proizvodnji, ili
- (b) stranke ne prodaju samostalno proizvode koji su predmet sporazuma o specijalizaciji već se pobrinu za zajedničku distribuciju ili se sporazume o imenovanju distributera - treće strane na isključivoj ili ne-isključivoj osnovi u kontekstu sporazuma o zajedničkoj proizvodnji pod uvjetom da ta treća strana nije konkurentski poduzetnik.

Članak 4.

Prag tržišnog udjela

Izuzeće predviđeno u članku 1. primjenjuju se pod uvjetom da zbrojeni tržišni udio sudjelujućih poduzetnika ne prelazi 20% tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu.

Članak 5.

Sporazumi koji nisu obuhvaćeni ovim izuzećem

1. Izuzeće predviđeno člankom 1. ne odnosi se na sporazume koji, izravno ili neizravno, samostalno ili zajednički s drugim čimbenicima pod kontrolom stranaka, za svoj cilj imaju:

- (a) utvrđivanje cijena pri prodaji proizvoda trećim stankama;
- (b) ograničenje proizvodnje ili prodaje; ili
- (c) podjelu tržišta ili klijenata (kupaca/korisnika).

2. Stavak 1. ne odnosi se na:

- (a) odredbe o dogovorenoj količini proizvoda u kontekstu jednostranih ili uzajamnih sporazuma o specijalizaciji ili na utvrđivanje opsega kapaciteta i proizvodnje jednog proizvodnog zajedničkog pothvata u kontekstu sporazuma o zajedničkoj proizvodnji;
- (b) utvrđivanje predmeta prodaje i utvrđivanje cijena koje proizvodni zajednički pothvat zaračunava svojim neposrednim kupcima u kontekstu točke (b) članka 3.

Članak 6.

Primjena praga tržišnog udjela

1. U svrhu primjenjivanja praga tržišnog udjela predviđenoga u članku 4. primjenjuju se sljedeća pravila:

(a) tržišni udio se izračunava na temelju vrijednosti robe prodane na tržištu ; ako ti podatci nisu dostupni, procjene temeljene na drugim podacima o tržištu, uključujući količine robe prodane na tržištu, mogu se koristiti pri utvrđivanju tržišnog udjela odnosnog poduzetnika; (b) tržišni udio izračunava se na temelju podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu;

(b) tržišni udio koji drže poduzetnici navedeni u točki 3.(e) Članka 2. jednako se dijeli na svakog poduzetnika koji ima prava ili ovlaštenja nabrojena u točki 3.(a) članka 2.

2. Ako tržišni udio naveden u članku 4. početno nije veći od 20% već se poslije penje iznad ove razine a ne prijeđe 25%, izuzeće predviđeno u članku 1. se i dalje primjenjuje na razdoblje od dvije uzastopne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je prag od 20% prvi puta prijeđen.

3. Ako tržišni udio naveden u članku 4. početno nije veći od 20% već kasnije raste iznad 25%, izuzeće navedeno u članku 1. nastavlja se primjenjivati za vrijeme od jedne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je razina od 25% prijeđena prvi put.

4. Pogodnost iz stavaka 2. i 3. ne smije se zbrajati kako bi se premašilo razdoblje od dvije kalendarske godine.

Članak 7.

Opoziv

Komisija može opozvati pogodnost iz ove Uredbe, u skladu s člankom 7. Uredbe (EEZ) Br. 2821/71, ako, ili putem vlastite inicijative ili na zahtjev jedne države članice ili neke fizičke ili pravne osobe koje imaju zakonski interes, sazna da u nekom konkretnom slučaju ugovor na koji se odnosi izuzeće iz članka 1. ipak ima učinke koji nisu u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 81.(3) Ugovora, a posebno ako:

- (a) sporazum ne daje značajne rezultate u smislu racionalizacije ili potrošači ne dobivaju odgovarajući udio u nastaloj koristi, ili
- (b) proizvodi koji su predmet specijalizacije nisu podvrgnuti na zajedničkom tržištu ili na nekom njegovom većem dijelu učinkovitim natjecanju si identičnim proizvodima ili proizvodima koje korisnici smatraju ekvivalentnima u pogledu njihovih značajka, cijene i namijenjene uporabe.

Članak 8.

Prijelazno razdoblje

Zabrana navedena u članku 81.(1) Ugovora ne primjenjuje se u razdoblju od 1. siječnja 2001. do 30. lipnja 2002. na ugovore koji su na snazi već od 31. prosinca 2000., a ne udovoljavaju uvjetima za izuzeće navedenima u ovoj Odredbi već udovoljavaju uvjetima za izuzeće navedenima u Uredbi (EEZ) Br. 417/85.

Članak 9.

Trajanje pravomoćnosti

Ova Uredba stupa na snagu 1. siječnja 2001.
Ističe 31. prosinca 2010.

Ova Uredba je obvezujuća u cijelosti i izravno primjenjiva na sve države članice.

Sastavljeno u Bruxellesu, 29. studenog 2000.

Za Komisiju
Mario Monti
Član Komisije

- (1) OJ L 285, 29.12.1971., str. 46.
- (2) OJ C 118, 27.4.2000., str. 3.
- (3) OJ L 53, 22.2.1985., str. 1.
- (4) OJ L 306, 11.11.1997., str. 12.
- (5) OJ L 336, 29.12.1999., str. 21.

